

Назва кафедри	Української мови і літератури
Назва дисципліни	Сумщина діалектна: східнополіський аспект
Загальна кількість кредитів (годин)	4 (120 год)
Курс та півріччя, де починається дисципліна	3 курс, V семестр
Кількість семестрів, протягом яких вивчається дисципліна	1 семестр
Форма навчання, для якої дисципліна пропонується	денна
Попередні умови	<p>Вступом до вивчення дисципліни є курси <i>діалектології, сучасної української літературної мови, старослов'янської мови та історичної граматики</i>.</p> <p>Пропонований курс «Сумщина діалектна: східнополіський аспект» є логічним продовженням названих вище дисциплін й перебуває у зв'язках з ними та відповідними розділами мовознавства. Призначення курсу – поглибити знання з української діалектології та історії мови. Етнокультурний ландшафт порівняно молодшої (як адміністративно-територіальної одиниці) Сумщини являє собою суцільтя різновекторних історико-культурних стратів та мовних потоків, один з яких репрезентує давню етноконтактну зону – Полісся. Тож дотичність сумської землі до найдавніших реліктів праслов'янської та праукраїнської культури актуалізує потребу більш докладного вивчення східнополіського говору в межах пропонованого курсу. До того ж значну увагу до території Полісся обґрунтовано «яскравою діалектною специфічністю цієї зони й важливістю поліських мовних фактів для розв'язання низки не тільки україністичних, але й славістичних проблем». У світлі сказаного у вищій школі, орієнтованій на підготовку вчителя-словесника, доречним є поглиблене вивчення й аналіз архаїчних поліських мовних явищ, що, з одного боку, вияснюють важливі історичні зміни української мови на різних її рівнях, з іншого – наближають майбутнього учителя до діалектної специфіки свого регіону, а це у свою чергу уможливорює більш ефективну роботу над помилками в мовленні учнів.</p>
Назви спеціальностей, для яких пропонується вивчення дисципліни	014 Середня освіта (Українська мова і література)

Короткий опис дисципліни

Курс «Сумщина діалектна: східнополіський аспект» розкриває специфіку функціонування східнополіського діалекту в ареалі північно-західних говірок Сумщини. Зокрема, через поглиблене вивчення специфіки східнополіського континіуму в межах Сумщини, курс унаочнює старожитні риси північного наріччя як одного з «історико-етнографічних суперрегіонів», частково й завдяки залученню живого мовлення діалектоносіїв, останнє дає можливість краще обізнатися з регіональною культурою.

Вивчення пропонованого курсу зорієнтоване на допомогу майбутньому вчителю 1) добре орієнтуватися в рисах східнополіського говору; 2) виявляти східнополіські локалізми в мовленні учнів, правильно реагувати на постійну взаємодію літературної мови з територіальними й соціальними діалектами.

Мета – висвітлити риси східнополіського говору північного наріччя на різних структурних рівнях, розкрити зв'язки літературної та діалектної мови, формувати навички аналізувати мовні явища.

Завдання:

- охарактеризувати основні фонетичні, лексичні та граматичні риси східнополіського говору північного наріччя;
- з'ясувати специфіку формування східнополіського говору, його взаємодію з іншими діалектами;
- висвітлити роль східнополіського говору у формуванні сучасної української літературної мови;
- закріпити здобуті в курсі «Українська діалектологія» навички збирати й записувати діалектний матеріал;
- виробити навички аналізу діалектної мови, виявлення діалектизмів у творах художньої літератури;
- сформувати навички виявлення впливу діалектного оточення на усне й писемне мовлення школярів.

